

Р А З П О Р Е Ж Д А Н Е

гр. София, 17.01.2021 г.

С разпореждане от 30.10.2020 г. на председателя на ВКС е образувано т. д. № 5/2020 г. по описа на ОСГТК на ВКС за приемане на тълкувателно решение по следния въпрос:

„За приложението на чл. 26, ал. 2 пр. 2 и чл. 31, ал. 1 от ЗЗД - нищожен поради липса на съгласие или унищожаем е договорът, сключен от дееспособно лице, ако то при сключването му е било в състояние на трайна неспособност да разбира или да ръководи действията си? ”.

С предложение до председателя на Върховния касационен съд, след проведено подготвително заседание на комисията по тълкувателното дело на 10.12.2020 г., определена за изготвяне на проект за тълкувателно решение, при преценка допустимостта на предложението с Определение № 94 от 05.05.2020 г. по гр. дело №595/2020 на ВКС, IV г.о., с което съставът е предложил на основание чл. 292 ГПК приемане на тълкувателно решение, счете, че поставеният въпрос се решава противоречиво в практиката на състави на Върховния касационен съд.

Според едното становище унищожаем на основание чл. 31, ал. 1 ЗЗД е договорът, сключен от дееспособно лице, което към сключването му не е могло да разбира или ръководи действията си, а причината за това състояние е преходна, кратковременна. Нищожен на основание чл. 26, ал. 2, изр. 1, пр. 2 ЗЗД е договорът, сключен от дееспособно лице, което към сключването му не е могло да разбира или ръководи действията си, а причината за това състояние е трайна (Решение № 143 от 16.12.2019 г. по гр. д. №2729/18 г. на III г.о.).

Според другото становище когато към момента на сключването на атакуваната сделка едно лице, което не е поставено под запрещение, не е могло да разбира и ръководи действията си поради тежко увреденото си здравословно и психическо състояние, е наведено основание за унищожаемост по чл. 31 ЗЗД. Това е правната квалификация на иска. Такива твърдения не могат да се подвеждат под основанието "липса на воля" за извършване на упълномощителната сделка, обуславящи квалификация по чл. 26, ал. 2 ЗЗД, тъй като липсата на воля (при едностранните сделки) и на съгласие (при договорите) трябва да е съзнателна (съзнавана). Това становище е застъпено в Решение № 157 от 24.06.2015 г. по гр. д. № 252/15 г. на III г.о.; Решение № 59 от 24.07.2013 г. по гр. д. № 392/12 г. на IV г.о.; Решение № 487 от 09.01.2012 г. по гр. д. №

1764/10 г. на IV г.о.; Решение №309 от 14.07.2011 г. по гр. д. №1890/10 г. на IV г.о. и Решение № 813 от 07.09.2011 г. по гр. д. № 256/10 г. на IV г.о.

Предвид изложеното комисията приема, че предложението за постановяване на тълкувателно решение по въпроса е допустимо.

Съобразно т.7.3 от Правилата за приемане на тълкувателни решения комисията по тълк.д.№ 5/2020 г. предлага на ОСГТК на ВКС повдигнатият за тълкуване въпрос да се прередактира по следния начин:

„Нищожен поради липса на съгласие на основание чл. 26, ал. 2, пр. 2 ЗЗД или унищожаем на основание чл. 31, ал. 1 ЗЗД е договорът, сключен от дееспособно лице, ако то при сключването му е било в състояние на трайна неспособност да разбира или да ръководи действията си ?”

След проведено закрито заседание на 11.02.2021 г. на ОСГТК се прие въпросът, предмет на тълкувателното дело, да бъде със съдържание, предложено от комисията.

На основание чл. 7.3, чл. 8.1 и чл. 8.2 от Правилата за приемане на тълкувателни решения на ОСГК, ОСТК и ОСГТК на ВКС и предложението на комисията следва да се изпратят покани до лицата по чл. 129 ЗСВ, които могат да представят становища в указания срок и да присъстват в насрочено открито съдебно заседание по тълкувателното дело, като следва да бъде насрочено открито заседание на Общото събрание на Гражданска и Търговска колегии на ВКС, на което да се изслушат становищата на гостите по въпроса на тълкувателното дело, и закрито заседание, на което да се обсъди и гласува докладът на комисията по делото, определена с разпореждането за образуване на тълкувателното дело.

С оглед на гореизложеното

РАЗПОРЕЖДАМ:

I. НАСРОЧВАМ т.д. № 5/2020 г. на ОСГТК за открито и закрито заседание на 21.10.2021 г. от 14.00 ч., за когато да бъдат уведомени всички съдии от Гражданската колегия и Търговската колегия на Върховния касационен съд.

II. Да бъдат изпратени покани за участие в откритото заседание, като се приложат и копия от настоящото разпореждане, от разпореждането за образуване на тълкувателното дело, от Определение № 94/05.05.2020 г. по гр. д. № 595/2020 г. на 4-то г.о. на ВКС, предложението на комисията и извлечение от протокола от заседанието на 11.02.2021 г. по т.д. № 5/2020 г. на ОСГТК за представяне на становища до главния прокурор, министъра на правосъдието, председателя на Висшия адвокатски съвет, омбудсмана на Република България, ръководителите на секциите по публичноправни науки и на секциите по гражданскоправни науки към Института за държавата и правото при Българската академия на науките, ръководителите на Катедра „Публичноправни науки“ и Катедра „Гражданскоправни науки“ при Юридическия факултет на Софийския

университет „Св. Климент Охридски“, ръководителите на Катедра „Публичноправни науки“ и Катедра „Гражданскоправни науки“ при Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, ръководителите на Катедра „Публичноправни науки“ и Катедра „Гражданскоправни науки“ при Юридическия факултет на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, ръководителите на катедрите по гражданскоправни и публичноправни науки при Юридическия факултет на Университета за национално и световно стопанство, ръководителите на Катедра „Публичноправни науки и публичен мениджмънт“ и Катедра „Гражданскоправни науки“ при Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“, ръководителя на Департамент „Право“ в Нов български университет, програмните координатори по публично право и по частно право към Центъра по юридически науки при Бургаския свободен университет, ръководителя на Катедра „Правни науки“ при Юридическия факултет на Варненския свободен университет, **в срок до 31.05.2021 г. по въпроса:**

„Нищожен поради липса на съгласие на основание чл. 26, ал. 2, пр. 2 ЗЗД или унищожаем на основание чл. 31, ал. 1 ЗЗД е договорът, сключен от дееспособно лице, ако то при сключването му е било в състояние на трайна неспособност да разбира или да ръководи действията си ?”

III. Да бъдат изпратени покани, като се приложат копия от настоящото разпореждане, от разпореждането за образуване на тълкувателното дело, от Определение № 94/05.05.2020 г. по гр. д. № 595/2020 г. на 4-то г.о. на ВКС, предложението на комисията и извлечение от протокола от заседанието на 11.02.2021 г. по т.д. № 5/2020 г. на ОСГТК и на председателите на апелативните съдилища, на окръжните съдилища и на Софийския градски съд – за изразяване на становище по посочения въпрос в гореуказания срок.

Разпореждането да се публикува на външния и на вътрешния сайт на съда, секция „Тълкувателни дела“.

**ЛОЗАН ПАНОВ –
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД**